

Sygn. akt: I C 846/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2022 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Andrzej Kieć
Protokolant:	Tomasz Chmiel

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2022 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa Syndyka masy upadłości M. G. - W. Ł.

przeciwko D. G.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. uznaje za bezskuteczną w stosunku do masy upadłości M. G. czynność prawną w postaci umowy sprzedaży z dnia 31 grudnia 2019 roku zawartej pomiędzy M. G., a pozwanym D. G. w formie aktu notarialnego rep. (...) numer (...) dotyczącej nieruchomości położonej w K. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Gliwicach, VIII Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod numerem (...);
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. koszty procesu pomiędzy stronami znosi;
4. nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

SSO Andrzej Kieć

Sygn. akt I C 846/21

UZASADNIENIE

Powód Syndyk Masy Upadłości M. G. wniósł – po sprecyzowaniu żądania - o uznanie na podstawie art. 527 kc za bezskuteczną w stosunku do masy upadłości czynności prawnej dokonanej przez upadłego M. G. w dniu 31.12.2019r polegającej na zawarciu z pozwanym D. G. umowy sprzedaży nieruchomości położonej w K. przy Al. (...), objętej księgą wieczystą nr (...) oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz masy upadłości kwoty 140.000 zł tj. równowartości przedmiotowej nieruchomości. Nadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż Sąd Rejonowy w Gliwicach ogłosił z dniem 5.05.2022r wobec matki pozwanego upadłość. Wniosek o ogłoszenie upadłości M. G. został złożony w dniu 13.10.2020r. Wcześniej, w celu uniknięcia egzekucji z lokalu mieszkalnego, sprzedała ona tę nieruchomość na rzecz pozwanego, co było działaniem na szkodę wierzycieli.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu podał, iż umowa sprzedaży mieszkania nie była czynnością iluzoryczną; zawarcie umowy z 31.12.2019r było poprzedzone umową przedwstępną z 2014r, cena sprzedaży nie została zaniżona. O długach matki nie wiedział.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 31 grudnia 2019 roku D. G. zawarł ze swoją matką M. G. umowę sprzedaży nieruchomości w postaci lokalu mieszkalnego położonego w K. przy ul. (...), o powierzchni 34,5 m.kw, objętej księgą wieczystą nr (...). W umowie strony określiły cenę sprzedaży na kwotę 70.000 zł. Strony umowy oświadczyły przy tym, że cała cena sprzedaży została zapłacona a wydanie lokalu nastąpiło.

Dnia 5 05.2021 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach ogłosił upadłość M. G. jako osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej.

Pozwany zamieszkuje z matką M. G. w mieszkaniu położonym w K. przy ul. (...), które było przedmiotem umowy sprzedaży z dnia 31.12.2019r. Pozwany zamieszkiwał również wcześniej w tym mieszkaniu gdyż jest to jego dom rodzinny. Pozwany okresowo nie przebywał w tym mieszkaniu w czasie gdy pracował za granicą w Niemczech i w Holandii. Za granicą pozwany pracował od około 2004r do 2019r. Przedmiotowe mieszkanie stanowiło jedyny majątek matki pozwanego. Matka pozwanego od wielu lat miała kiepską sytuację finansową. Zaciągała długi w bankach i w parabankach. Zadłużała się by spłacać poprzednie zobowiązania oraz w związku z faktem, iż potrzebowała pieniędzy na sfinansowanie swych wyjazdów do Holandii do poważnie chorej córki. M. G. chciała ażeby jej mieszkanie stało się własnością syna D. G., z którym miała najlepsze relacje spośród jej dzieci. Pozwany D. G. pomagał finansowo matce. Przebywając za granicą dokonywał na jej rzecz przelewów. Matka pozwanego miała również upoważnienie do konta pozwanego. W taki sposób matka pozwanego otrzymywała różne kwoty w okresie od 2014r do 2018r. Na koniec 2019r M. G. miała zobowiązań na około 100.000 zł. W 2017r M. G. przeprowadziła remont w mieszkaniu. (...) pomagał jej w tym syn, wzięła też pożyczkę na ten cel.

(dowody: postanowienia SR Gliwice k. 5, umowa z 31.12.2019r k. 17-22, wydruk z Kw k.6-16, potwierdzenia transakcji operacji finansowych k.62-92, zeznania świadka M. G. k.126-127, e-protokół k.129).

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego. Wiare dowodom z dokumentów sąd dał albowiem ich prawdziwość nie została zaprzeczona. Wiare dowodowi z zeznań świadka M. G. sąd dał w przyjętym zakresie sąd dał albowiem korespondowały z dowodami z dokumentów a przez to wiarygodne. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka w zakresie w jakim przedstawiał, iż pozwany dokonywał zapłaty za sporne mieszkanie w okresie od 2014r, że strony umowy sprzedaży umówiły się tak w umowie przedwstępnej. Okoliczność ta nie została przekonująco potwierdzona innymi dowodami. Niewątpliwie pozwany wspomagał finansowo matkę (dokonując na jej rzecz przelewów bądź upoważniając ją do korzystania ze swego konta), o czym świadczą potwierdzenia transakcji złożone przez pozwanego do akt a dotyczące okresu 2014-2018r. Z żadnego z tych dokumentów nie wynikała jednak ażeby przekazywane środki finansowe dotyczyły zapłaty za mieszkanie. Ze wskazywanych w potwierdzeniach transakcji tytułów operacji wynikał np. iż przelewy przeznaczone są np. „na remont” – k.88, 89, „dla mamy”- k.91. Okoliczność, że przekazywane środki stanowiły zapłatę za mieszkanie nie została przekonująco wykazana. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka również w zakresie w jakim przedstawiała, iż pozwany nie znał sytuacji finansowej matki; pozwany bowiem pomagając finansowo matce wiedział, iż jej sytuacja finansowa nie jest dobra.

Sąd pominął dowód wnioskowany przez powoda z opinii biegłego rzeczoznawcy - na zasadzie art. 235 (2) par. 1 pkt 2 i 5 kpc albowiem dowód nie był istotny w świetle zgłoszonego roszczenia i zgromadzonego innego materiału dowodowego; przeprowadzenie tego dowodu spowodowałoby zbędną zwłokę postępowania i pociągnęłoby za sobą jedynie znaczne koszty.

Sąd zwążył:

Strona powodowa swoje roszczenie opierała na przepisach art. 527 i nast. Kc. Strona powodowa nie opierała więc roszczenia na podstawie art. 127 ust. 1 ustawy z 28 lutego 2003 roku Prawo upadłościowe (zgodnie z którym bezskuteczne w stosunku do masy upadłości są czynności prawne dokonane przez upadłego w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, którymi rozporządził on swoim majątkiem, jeżeli dokonane zostały nieodpłatnie albo odpłatnie, ale wartość świadczenia upadłego przewyższa w rażącym stopniu wartość świadczenia otrzymanego przez upadłego lub zastrzeżonego dla upadłego lub dla osoby trzeciej). Według art. 131 Prawa upadłościowego, przepisy kodeksu cywilnego o ochronie wierzycieli stosuje się subsydiarnie do ochrony wierzycieli upadłego.

Jak stanowi art. 132 ust. 1 Prawa upadłościowego, powództwo o uznanie czynności za bezskuteczną może wytoczyć syndyk.

Zgodnie z art. 527 par. 1 i 2 kc, gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Jak stanowi art. 527 par. 3 kc, jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało zasadność żądania powoda określonego w pozwie w oparciu o art. 527 par 1-3 kc. dotyczące uznania umowy za bezskuteczną.

Sporna umowa sprzedaży została zawarta 31.12.2019r. tj przed ogłoszeniem upadłości przez M. G.. Jak zeznała w charakterze świadka M. G., mieszkanie stanowiące przedmiot umowy sprzedaży stanowiło jej jedyny majątek. Na koniec 2019r posiadała ona zadłużenie w wysokości około 100.000 zł. Zawarcie umowy sprzedaży w niewątpliwy sposób udaremniło w tej sytuacji możliwość spłacenia przez nią swych wierzycieli a wierzycielom udaremniło możliwość egzekucji roszczeń. Wskutek zawarcia umowy sprzedaży w dniu 31.12.2019r, doszło do uszczuplenia wartości masy upadłościowej a w konsekwencji miało miejsce działanie na szkodę wierzycieli.

Pozwany nie obalił domniemania ustawowego określonego w 527 par. 3 kc, według którego jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Pozwany będąc osobą bliską M. G., wiedział, że wyzbywając się mieszkania stanowiącego jej jedyny majątek, działała ona na szkodę wierzycieli. Pozwany nie udowodnił ażeby fakty takie (objęte domniemaniem ustawowym) nie miały miejsca. Dodatkowo wskazać należy, iż niezależnie od wskazanego wyżej domniemania, pozwany przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć, że skutek spornej czynności prawnej dojdzie do niewypłacalności zbywcy mieszkania. Pozostawał on z matką w bliskich relacjach, wspierał ją finansowo – w tej sytuacji jego twierdzenia o braku świadomości długów matki są całkowicie niewiarygodne a w każdym razie w żaden sposób nie zostało to wykazane.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w punkcie 1 wyroku na podstawie art. 527 par. 1 -3 kc.

Powód Syndyk Masy Upadłości upadłego M. G., poza żądaniem uznania umowy za bezskuteczną, wnosił również o zasądzenie od pozwanego na rzecz masy upadłości kwoty 140.000 zł tj. równowartości przedmiotowej nieruchomości. Żądanie to sąd oddalił jako niezasadne. Skutkiem uznania umowy sprzedaży za bezskuteczną w stosunku do masy upadłości, wierzyciele będą mieć możliwość zaspokojenia swoich roszczeń z majątku objętego zaskarżoną czynnością prawną. Skutek wyroku orzekającego bezskuteczność względną jest ściśle egzekucyjny: można prowadzić egzekucję, mimo, że rzecz lub prawo, które zostało z pokrzywdzeniem wierzyciela przeniesione na osobę trzecią formalnie pozostaje własnością tej osoby. (por. wyrok SN z dnia 6 września 2013r, V CSK 454/12, LEX nr 1402682). Pozwany

nadal pozostaje właścicielem lokalu mieszkalnego będącego przedmiotem umowy sprzedaży z dnia 31.12.2019r., zatem możliwość zaspokojenia się z majątku objętego zaskarżoną czynnością prawną, nie doznała uszczuplenia.

W tej sytuacji powód nie wykazał zasadności żądania zapłaty przez pozwanego kwoty 140.000 zł stanowiącej równowartość przedmiotowej nieruchomości.

O kosztach orzeczono w punkcie 3 wyroku na zasadzie art. 100 kpc, uwzględniając wynik procesu. Powód utrzymał się z jednym żądaniem (dotyczącym uznania czynności prawnej za bezskuteczną), przegrywając sprawę w zakresie drugiego żądania (żądania zapłaty), przy czym wartość tych żądań była równoważna. W tej sytuacji zasadne było zniesienie kosztów procesu pomiędzy stronami.

Biorąc pod uwagę wszelkie okoliczności sprawy oraz sytuację osobistą pozwanego (w szczególności fakt odbywania przez pozwanego aktualnie terapii w ośrodku uzależnień -k.124), sąd odstąpił od obciążania pozwanego kosztami sądowymi. Z uwagi na to orzeczono jak w punkcie 4 wyroku na zasadzie art. 113 ust.4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

SSO Andrzej Kieć

.